

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Шишка Р.Б.,
Сопілко І.М., Козирева В.П.**

СПАДКОВЕ ПРАВО В УКРАЇНІ

*Навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів*

Київ-2014

УДК 347.
ББК 67.9(4УКР)304.5я.73
Ш55

Копіювання, сканування, запис на електронні носії і тому подібне, будь-якої частини посібника без дозволу видавництва заборонено

Рецензенти:

Галянтич Микола Костянтинович – професор, доктор юридичних наук, заступник директора з наукової роботи Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бурчака Національної академії правових наук України;

Харитонов Євген Олегович – професор, доктор юридичних наук, завідувач кафедри цивільного права Національного університету Одеська юридична академія, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений діяч науки і техніки України;

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного авіаційного університету
29 січня 2013 р. протокол № 1*

Шишка Р.Б., Сопілко І.М., Козирева В.П.

Спадкове право в Україні: навч. посібник / За заг. ред. проф. Шишки Р. Б. — К.: Видавництво Ліра-К, 2014. — 216 с.

ISBN 978-966-2609-72-1

Посібник розроблено відповідно до програми Спадкове право України з урахуванням положень чинного цивільного законодавства, актів, що регулюють нотаріальну діяльність, вимог Болонської системи для рівня кваліфікації магістр, досвіду регулювання цих відносин в інших країнах, існуючих основних теоретичних конструкцій окремих інститутів спадкового права. В ньому поміщені авторські конструкції низки інститутів цього права, бачення розв'язання вузьких місць правозастосування.

Посібник розрахований на викладачів, аспірантів, студентів, зокрема за програмами підготовки магістрів права за напрямком нотаріат ВНЗ. Він буде корисний практикам та іншим особам, які цікавляться проблемами спадкового права, особливо молодим викладачам, магістрам і здобувачам. Може бути використаний при проведенні наукових досліджень.

УДК 347
ББК 67.9(4УКР)304.5я.73

ISBN 978-966-2609-72-1

© Шишка Р.Б. та інші, 2014
© «Видавництво Ліра-К», 2014

ЗМІСТ

Вступ	3
Тема 1. Розвиток спадкового права	7
1.1. Презумпції у спадковому праві.....	8
1.2. Поняття спадкового права.....	11
1.3. Механізм регулювання спадкових правовідносин...	13
1.4. Спадкове право Стародавнього Риму.....	17
1.5. Спадкування на територіях України.....	27
1.6. Спадкування за законодавством УРСР.....	28
1.7. Спадкування у міжнародному приватному праві.....	31
1.8. Напрямки досліджень спадкових правовідносин.....	34
Тема 2 Загальні положення про спадкування в Україні.	37
2.1. Поняття спадкування.....	38
2.2. Спадщина та її склад.....	40
2.3. Особливості спадкування окремих видів спадщини.	43
2.4. Місце відкриття спадщини.....	57
2.5. Час відкриття спадщини.....	61
2.6. Види спадкування.....	64
Тема 3 Учасники спадкових правовідносин	66
3.1. Загальні положення про учасників спадкових правовідносин.....	67
3.2. Структура спадкових правовідносин.....	69
3.3. Види учасників спадкових правовідносин.....	71
3.4. Поняття та види спадкоємців.....	74
3.5. Спадкування спадщини іноземцями та апатридами..	78
3.6. Спадкування виморочного майна.....	82
3.7. Усунення від права на спадкування.....	84
3.8. Інформаційне забезпечення спадкових прав.....	86

Тема 4 Спадкування за заповітом	92
4.1. Тестаментоздатність та її особливості.....	93
4.2. Поняття та елементи заповіту.....	96
4.3. Зміст заповіту.....	101
4.4. Заповідальні легати.....	103
4.5. Види заповітів.....	108
4.6. Форма заповіту.....	113
4.7. Встановлення особистості заповідача.....	117
4.8. Скасування, зміна заповіту.....	119
4.9. Визнання заповіту недійсним.....	122
4.10. Виконання заповіту.....	123
Тема 5 Спадкування за законом	129
5.1. Поняття та підстави спадкування за законом.....	130
5.2. Черги спадкування за законом.....	132
5.3. Зміна черговості одержання права на спадкування... ..	140
5.4. Спадкування за правом представлення.....	141
5.5. Розмір частки спадкоємців за законом.....	142
5.6. Спадкування обов'язкової частки.....	143
Тема 6 Прийняття спадщини	147
6.1. Право на прийняття спадщини.....	148
6.2. Строк при прийнятті спадщини.....	150
6.3. Правочини, що спрямовані на прийняття спадщини	151
6.4. Поновлення строків для прийняття спадщини.....	160
6.5. Право на відмову від прийняття спадщини.....	161
6.6. Правові наслідки відмови від прийняття спадщини..	167
6.7. Поділ спадщини між спадкоємцями.....	168
6.8. Платежі за оформлення спадщини.....	172
6.9. Оподаткування спадщини.....	173
6.10. Охорона спадщини і управління нею.....	174
6.11. Оформлення права на спадщину.....	179
Тема 7 Спадковий договір	182

7.1.	Поняття і юридична природа спадкового договору..	183
7.2.	Сторони спадкового договору.....	185
7.3.	Форма спадкового договору.....	187
7.4.	Посвідчення спадкового договору.....	190
7.5.	Виконання спадкового договору.....	191
7.6.	Припинення спадкового договору.....	197
Тема 8. Спадкування спадщини за кордоном.....		201
8.1.	Правове регулювання здійснення громадянами України прав на спадщину, яка відкрилась за рубежом	202
8.2.	Здійснення прав на спадщину в іноземних державах.....	205
8.3.	Надання українським громадянам правової допомоги у спадкових справах за рубежом.....	208
8.4.	Оформлення прав на спадщину за кордоном.....	208

Додатки.

***Завантажуються на сайті видавництва
liga-k.com.ua, клікнувши по посиланню біля
інформаційного блоку про книгу.***

- *Книга VI ЦК України*
- *Порядок вчинення нотаріальних дій в Україні*
- *Про судову практику у справах про спадкування*
- *Методичні рекомендації щодо вчинення нотаріальних дій, пов'язаних із вжиттям заходів щодо охорони спадкового майна, видачею свідоцтв про право на спадщину та свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя*
- *Положення про Спадковий реєстр*